

Индексот на перцепција на корупцијата (ИПК) за 2021 открива декада на стагнирачки нивоа на корупција меѓу злоупотребата на човековите права и пад на демократијата

Македонија ја подобрува својата позиција во борбата против корупцијата

27 земји со историски најнизок резултат

Објавениот ИПК за 2021 од страна на Транспаренси Интернешнл ни покажува дека корупциските нивоа се во застој насекаде, со 86% од државите кои не направиле или пак имаат многу мал развој во последните 10 години.

Транспаренси Интернешнл открива дека земјите кои не ги почитуваат граѓанските слободи имаат понизок резултат на ИПК. Самозадоволството од борбата против корупцијата дури и кога има видливи недостатоци води до зголемување на прекршувањата на човековите права и ја поткопува демократијата, поставувајќи неправилна крива.

Делија Фереира Рубио, Претседателка на Транспаренси Интернешнл изјави:

“Човековите права не се најпријатното нешто да го имаш во борбата против корупцијата. Авторитарниот пристап ја уништува независноста на системот на спреги и кочници и ги прави антикорупциските напори зависни од елитата. Можноста луѓето да зборуваат слободно и да ја имаат моќта во свои раце е единствениот одржлив начин за општество без корупција.”

Оваа година Македонија се наоѓа на 87 место со 39 поени. Ова е големо подобрување во однос на минатата година кога беше рангирана на 111 место.

Изјава на 2-ѓа Слаѓана Тасева, Претседателка на Транспаренси Интернешнл-Македонија:

СРП 2021 потврди дека и покрај усогласените напори и многу тешко освоени добивки, напредокот во борбата против корупцијата не може да се смета за конечен. Обемот на проблемот е огромен: глобалниот просек останува непроменет со оценка од 43 од 100 веќе десетта година, а две третини од земјите (123) имаат сериозен проблем со корупцијата и со оценка под 50 од 100 поени. Од 2012 година, 25 земји ги подобрија своите резултати од ЦПИ, но во истиот период, 23 земји паднаа. Напредните економии како Австралија (73), Канада (74) и САД (67) се помеѓу земјите кои значително опаѓале на ЦПИ.

Не успевајќи да се борат против транснационалната корупција во нивните јурисдикции, многу најдобри држави им овозможуваат на корумпираните водачи низ светот да го сокријат нивното незаконско богатство – пари кои се користат за одржување на незаконски мрежи и наградување. Концентрацијата на богатството и моќта, пак, им помага на зајакнување на корумпираните за фалсификување на изборите, поткопување на институциите и владеење со страв.

Истрагите на Пандора досејата покажаа како високи претставници, олигарси и милијардери го злоупотребувале глобалниот финансиски систем и го преместиле богатството во прекугранични држави, вклучувајќи го и Австралија (73) и Велика Британија (78), Сингапур (85), Хонг Конг (76) и САД (67). Многу земји со висок резултат на индексот продолжуваат да служат како центар за валкани пари.

Во авторитарните режими каде малкумина ја имаат контролата, само колективната сила што ја имаат обичните луѓе може да доведе до неотповиклива одговорност. Таков беше и нашиот пример со последните локални избори.

Процесот на пристапување на Европската унија во Западен Балкан и Турција - и потенцијално во некои источноевропски земји во иднина - нуди можност да се сврти падот во регионот. Веќе се гледаат први резултати, но владите во регионот мора да ги направат неопходните реформи, вклучувајќи создавање средина во која обичните луѓе можат безбедно да дејствуваат како контрола на злоупотребите на власта.

Глобални забелешки

ИПК рангира 180 земји и територии според перцепирани нивоа на корупција во јавниот сектор на скала од 0 (многу корумпирано) до 100 (некорумпирано).

Средната ИПК оценка е 43 веќе десетта година по ред, а 2/3 од земјите имаа добиено под 50 поени.

- На највисоко место на индексот се наоѓаат **Данска** (88), **Финска** (88) и **Нов Зеланд** (88), и сите од нив се наоѓаат во топ 10% во светот на индексот за граѓански слободи [Democracy Index](#).
- **Сомалија** (13), **Сирија** (13) и **Јужен Судан** (11) остануваат на дното на индексот (Сомалија и Јужен Судан се нерангирани).
- 27 земји- меѓу кои и **Кипар** (53), **Либан** (24) and **Хондурас** (23) – имаат историски најнизок скор оваа година.

Во последната декада, 154 земји или паднале надолу на индексот или немаат никаков развој.

- Од 2012, 23 земји значително паднале на ИПК- вклучувајќи и напредни економии како **Австралија** (73), **Канада** (74) и **САД** (67), последната е надвор од првите 25 за прв пат на овој индекс.
- 25 земји значително го подобриле својот резултат, вклучувајќи ги **Естонија** (74), **Сејшелите** (70) и **Ерменија** (49).

Корупција, човекови права и демократија

Со стагнацијата на антикорупциските политики, под напад се човековите права и демократијата. Ова не е случајност. Со продолжувањето на користењето на Ковид-19 пандемијата од страна на владите за намалување на човековите права и демократијата може да доведе до поголем пад низ светот во иднина.

Од 23 земји кои имале значителен пад од 2012 година, 19 исто така имале и пад на резултатите на граѓански слободи. Од [331 пријавени случаи](#) за убиство на бранители на човековите права во 2020 година, 98% се случиле во земји кои имаат резултат под 45 на ИПК.

- **Филипините** го продолжија својот пад од 2014 до резултат од 33, со тоа што претседателот Родригез ги намали правата за здружување и слобода на говорот од неговиот избор во 2016 година. Исто така има голема стапка на убиства на бранители на човековите права, со 20 убиени во 2020 година.
- Во **Венецуела**, владата на претседателот Николас Мадуро врши притисок кон оние што не се сложуваат со него од политичките противници, новинари, па дури и здравствени работници. Земјата има значителен пад на ИПК во изминатата декада со резултат од 14 во 2021 година.
- **Мали** се соочи со политичка, институционална и безбедносна криза, вклучувајќи и три воени преврати во последните 10 години. На ИПК има резултат 29, а резултатот за граѓански слободи е исто така во пад заради тековните воени конфликти кои ги поткопуваат државните институции и доведуваат до постојана злоупотреба на човековите права и корупција.
- И помеѓу демократиите, во последната декада се забележува пад во антикорупциските политики и човекови права. Во **Полска** имаме пад на резултатот на слободи, а на ИПК има резултат од 56, бидејќи владата има строги мерки кон активностите преку законите за навреда и ја ограничува слободата на медиумите.

Транспаренси Интернешнл ги повикува владите да делуваат за своите заложби за антикорупција и заштита на човековите права, како и луѓето насекаде да се вклучат заедно во донесување на потребните промени.

Даниел Ериксон, Главен извршен директор на Транспаренси Интернешнл изјави:

“Во авторитарен контекст каде контролата врз владата, бизнисот и медиумите е кај одредена група на луѓе, општествените движења остануваат последната проверка на моќта. Моќта кај наставниците, чуварите, студентите и обичните луѓе е онаа која ќе донесе одговорност.”

За Индексот за перцепција на корупција

Од неговото создавање во 1995 година, Индексот за перцепција на корупција стана глобален индикатор за корупција во јавниот сектор. Индексот оценува 180 земји и територии низ светот базирани на перцепциите за корупција во јавниот сектор, користејќи податоци од 13 надворешни извори, вклучувајќи ја Светската банка, Светскиот економски форум, приватни консултантски компании и компании за анализа

на ризици, центри за анализа и други. Резултатите ги рефлектираат видиците на експертите и бизнис луѓето.

Процесот на сметање на ИПК постојано се разгледува за да се осигура дека е опсежен и доследен, последно следен од Центарот за анализи на Европската комисија во 2017 година. Сите ИПК резултати од 2012 навака се споредливи година со година. За повеќе информации посетете го следниот линк: [The ABCs of the CPI: How the Corruption Perceptions Index is calculated.](#)